

Міжнародні автомобільні перевезення регулюються Конвенцією про дорожній рух та Протоколом про дорожні знаки і сигнали 1949 р., Конвенцією про договір міжнародного перевезення вантажів 1956 р. та ін.

У вказаних міжнародних договорах визначено основні колізійні прив'язки, які застосовуються до перевезень з іноземним елементом – закон місця відправлення пасажирів (вантажу), закон країни перевізника, закон місця реєстрації транспортного засобу, закон країни транзиту, закон країни призначення.

Не менш важливу роль у регулюванні міжнародних перевезень відіграє національне законодавство України. Зокрема, Цивільний кодекс України, Кодекс торговельного мореплавства України, Повітряний кодекс України, закони України "Про транспорт", "Про автомобільний транспорт", "Про залізничний транспорт" та ін.

Оскільки міжнародні перевезення, як зазначалось вище, за своєю суттю є приватноправовими відносинами з іноземним елементом, до джерел правового регулювання таких відносин варто віднести також закон України "Про міжнародне приватне право". У нормах цього нормативного акту про перевезення згадується лише у статті 44. Там зазначається, що у разі відсутності згоди сторін договору перевезення про вибір права, що підлягає застосуванню до цього договору, застосовується право місця проживання або місцезнаходження сторони, яка повинна здійснити виконання, яке має вирішальне значення для змісту правочину (тобто, право перевізника). Про можливість застосування інших колізійних прив'язок до міжнародних перевезень в законі не зазначається.

Проте, Закон України "Про міжнародне приватне право" на сьогодні є єдиним нормативно-правовим актом на території України, де уніфіковані колізійні норми в різних сферах приватно-правових відносин. Тому враховуючи значення міжнародних перевезень, пропонуємо внести наступні зміни до законодавства України: доповнити Розділ VI "Колізійні норми щодо договірних зобов'язань" закону України "Про міжнародне приватне право" окремою статтею, присвяченою колізійним прив'язкам щодо договору міжнародного перевезення вантажів, пасажирів та їх багажу. Це сприятиме уніфікації норм національного законодавства України в сфері транспортних відносин з іноземним елементом.

Література

1. Про транспорт : Закон України від 10 листопада 1994 р. // Відомості Верховної Ради України від 20 листопада 1994 р. – 1994. – № 51. – Ст. 446.
2. Садиков О. Н. Правовое регулирование международных перевозок / О. Н. Садиков. – М. : Юрид. лит., 1981. – 288 с.
3. Столярський О. В. Правове регулювання міжнародних перевезень : навч. посіб. / О. В. Столярський. – К. : Знання, 2012. – 318 с.

УДК 342.534.6 (043.3)

Смокович М. І.,

к.ю.н., суддя Вищого адміністративного суду України,
секретар Пленуму Вищого адміністративного суду України

СУДОВА ПРАКТИКА ЩОДО ПРИПИНЕННЯ ПОВНОВАЖЕНЬ НАРОДНОГО ДЕПУТАТА УКРАЇНИ

Підстави та порядок припинення повноважень народного депутата України визначені у статті 81 Конституції України.

Проте сучасне законодавче поле не враховує усіх нюансів та тонкощів виборчого процесу, що призвело до появи останнім часом низки судових процесів, коли Вищим адміністративним судом України при захисті законних прав та інтересів окремих громадян у зв'язку із неможливістю достовірного встановлення підсумків голосування та результатів виборів фактично були позбавлені повноважень окремі народні депутати України.

Як показала практика, суб'єктом оскарження в цій категорії справ позивачі обирають Центральну виборчу комісію України (далі – ЦВК), а предметом оскарження – її протиправні дії або бездіяльність щодо захисту порушених конституційних прав виборців та nereагування на порушення вимог виборчого законодавства під час проведення виборів.

Серед заявлених позовних вимог найчастіше зустрічаються такі як:

- визнання недостовірними результати чергових виборів народних депутатів України в одномандатному виборчому окрузі, встановлені відповідним протоколом ЦВК;

- скасування відповідної постанови ЦВК в частині реєстрації обраним народним депутатом по одномандатному виборчому округу конкретної особи;

- визнання відсутності у цієї особи статусу та повноважень народного депутата України;

- визнання неможливості достовірного встановлення підсумків голосування та результатів виборів народних депутатів України у відповідному одномандатному виборчому окрузі та необхідності у ньому проведення повторних виборів.

Узагальнююче обґрунтування таких позовних вимог зводиться до того, що ЦВК, якій достеменно відомо про грубі порушення виборчого законодавства під час проведення виборів народних депутатів України, завдяки чому неможливо було достовірно встановити результати виборів, свідомо прийняло протиправне рішення щодо реєстрації обраним народним депутатом особи без наявних для цього правових підстав.

Не зупиняючись на конкретних обставинах, що призвели до необхідності звернення зацікавлених осіб до суду і які можуть відрізнитися в залежності від конкретної справи, вважаємо необхідним більш детально зупинитися на правових підставах судових рішень щодо фактичного припинення повноважень народних депутатів України.

Аналіз законодавчих норм та рішень Конституційного Суду України дає підстави вважати, що за умови визнання нелегітимним хоча б одного з етапів виборчого процесу, в тому числі в разі встановлення недостовірності даних, занесених до протоколу ЦВК про результати виборів, наслідком цього має бути визнання відсутності у особи статусу та повноважень народного депутата України.

Отже, за умови доведення матеріалами справи конкретних фактів фальшування результатів голосування на виборах суд має право визнати встановлені відповідним протоколом ЦВК результати виборів народних депутатів України недостовірними, і як наслідок не може вважатися легітимно обраною та, відповідно, такою, що набула статусу народного депутата України Верховної Ради України, зазначена у цьому протоколі комісії особа.

Оскільки реєстрація цієї особи обраною народним депутатом України здійснювалась ЦВК на основі нелегітимних результатів

голосування, з урахуванням положень статей 161-162 КАС України, скасуванню підлягає і постанова ЦВК у цій частині.

З приводу компетентності Вищого адміністративного суду України вирішувати такі справи потрібно відзначити наступне.

Відповідно до частини першої статті 17 КАС України юрисдикція адміністративних судів поширюється на правовідносини, що виникають у зв'язку з здійсненням суб'єктом владних повноважень владних управлінських функцій, а також у зв'язку з публічним формуванням суб'єкта владних повноважень шляхом виборів або референдуму [2].

КАС України має колізії у нормах процесуального права щодо оскарження рішень, дій або бездіяльності ЦВК, про це, зокрема, свідчить конституційне звернення громадянина Катеринчука М.Д. до Конституційного Суду України (Ухвала КСУ від 23 жовтня 2012 року №18-уп/2012).

Однак стаття 18 КАС України чітко закріплює, що Вищий адміністративний суд України має виключну юрисдикцію щодо спорів про встановлення результатів виборів або всеукраїнського референдуму [2]. При цьому Кодекс не містить імперативної норми, яка б регламентувала, що справи щодо встановлення результатів виборів або всеукраїнського референдуму мають вирішуватися тільки під час цих процесів.

Позиція, яка ґрунтується на тому, що положення частини четвертої статті 18 КАС України стосовно справ щодо встановлення ЦВК результатів виборів або всеукраїнського референдуму застосовується тільки у нерозривному зв'язку з положеннями частини четвертої статті 172 КАС України, не узгоджується з "буквою" закону.

Так, стаття 18 КАС України регламентує предметну підсудність адміністративних справ, в той час як предметом регулювання статті 172 КАС України є особливості провадження в окремій категорії адміністративних справ [2].

Підтвердженням цього є те, що у статті 18 КАС України, яка містить загальні, а не спеціальні норми щодо предметної підсудності справ, не визначений Київський апеляційний адміністративний суд, який відповідно до статті 172 КАС України як суд першої інстанції вирішує справи про оскарження рішень, дій або бездіяльність ЦВК під час виборів (крім тих, які вирішує Вищий адміністративний суд України).

Також підтвердженням цього є те, що на відміну від статті 20 КАС України, в якій передбачено, що у випадку, визначеному частиною шостою статті 177 цього Кодексу, Вищий адміністративний суд України переглядає в апеляційному порядку як суд апеляційної інстанції судові рішення Київського апеляційного адміністративного суду, стаття 18 КАС України в частині підсудності справ щодо встановлення ЦВК результатів виборів або всеукраїнського референдуму не відсилає до статті 172 цього Кодексу [2].

Крім того, спори щодо встановлення результатів виборів ? це спори не тільки про дійсність підсумків голосування, а й про правомірність набуття особою виборної посади, а тому застосування до таких спорів правових норм, які застосуються під час виборчого процесу, протирічить судовій практиці у справах, що виникають з відносин публічної служби.

З аналізу законодавства України та судової практики випливає, що до державних політичних посад, зокрема, відносяться посади народних депутатів України (інформаційний лист Вищого адміністративного суду України від 26 травня 2010 №753/11/13-10 "Про розв'язання спорів, що виникають з відносин публічної служби").

Таким чином, перевірка законності прийняття громадян на публічну службу, в тому числі набуття статусу народного депутата України, є функцією адміністративних судів і, враховуючи норми закону, стосується всіх, хто перебуває на посадах, перелічених у пункті 15 частини першої статті 3 КАС України.

Підсумовуючи усе вищезазначене, необхідно зазначити, що легітимність парламенту у першу чергу визначається довірою до нього з боку суспільства. Тому при вирішенні питання про дійсність волевиявлення і правомірність набуття виборної посади, насамперед, повинна бути гарантована пріоритетність захисту прав людини і громадянина. Саме з цих принципів і повинні виходити суди під час розгляду справ щодо припинення повноважень народного депутата України.

Література

1. Конституція України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>.

2. Кодекс адміністративного судочинства від 06.07.2005 р. № 2747-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2747-15>.

3. Про розв'язання спорів, що виникають з відносин публічної служби: інформаційний лист Вищого адміністративного суду України від 26 травня 2010 №753/11/13-10. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.vasu.gov.ua/ua/generalization_court_practice.html?_m=publications&_t=rec&id=1456&fp=21

УДК 347.824.4 (043.2)

Банах А. І.,
студентка,

Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Білоусов В. М., старший викладач

ОСОБЛИВОСТІ СТРАХУВАННЯ АВІАЦІЙНИХ РИЗИКІВ

У сучасному світі попит на користування авіаційним транспортом постійно зростає, зокрема, і в нашій державі. Поряд з активним розвитком авіаційної галузі України, розвивається й авіаційне страхування. Відповідно, все більше вітчизняних страховиків виходять на ринок страхування авіаційних ризиків, пропонуючи свої послуги. Дослідження питань щодо сутності авіаційного страхування та його розвитку в Україні проводилось багатьма вітчизняними вченими та практиками, зокрема Волошиною А., Демінським С., Залетовим А., Морозовою І., Соловей І., Яворською Т. та іншими авторами.

Авіаційне страхування – це комплекс майнового, особистого страхування та страхування відповідальності, яка впливає з експлуатації повітряного транспорту і захищає майнові інтереси юридичних та фізичних осіб у разі настання певних подій. Під повітряним транспортом розуміють: 1) повітряні судна цивільної авіації, що входять до Єдиного державного реєстру цивільної авіації (ЦА) України; 2) повітряні судна та літальні апарати, що не входять до реєстру ЦА; 3) повітряні судна та літальні апарати, що входять до Єдиного державного реєстру військово-транспортної